

Dorota Rejman, Monika Kopec

Sprawozdanie z pierwszego etapu prac inwentaryzacyjnych druków z bibliotek klasztornych znajdujących się w Bibliotece Diecezjalnej w Sandomierzu

Hereditas Monasteriorum 2, 529-533

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zespół XIV

Dorota REJMAN, Monika KOPEĆ
Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu

Sprawozdanie z pierwszego etapu prac inwentaryzacyjnych druków z bibliotek klasztornych znajdujących się w Bibliotece Diecezjalnej w Sandomierzu*

Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu przystąpiła w 2013 r. do projektu badawczego *Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja*. W ramach współpracy biblioteka udostępniła księgozbiór do celów Projektu. Zasób biblioteki obejmuje około 21 tys. starych druków. Prace podzielono na osiem etapów kwartalnych i przyjęto, że w każdym kwartale kwerenda obejmie 2600 woluminów. Pierwszy etap trwał od 1 II do 30 IV 2013 r.

Zbiory biblioteki są przechowywane w kilku pomieszczeniach i rozmieszczone według różnych kluczy (formatu, daty wydania, wpisu do rejestru zabytków). Nie są zarejestrowane w katalogach komputerowych. Inwentaryzację druków pochodzących z bibliotek klasztornych należało rozpocząć od systematycznego przeszukiwania magazynów. Szacuje się, że ksiąg proveniencji klasztornej jest ponad 10 tys.¹ Prace są prowadzone przez dwie osoby i polegają na dokładnym oglądzie książek: wyszukaniu noty świadczącej o proveniencji, stwierdzeniu podobieństwa naklejek na grzbietach lub sposobu zapisu sygnatury. Do bazy są wprowadzane książki, których proveniencję udało się jednoznacznie określić. Zapisy świadczące o proveniencji w większości wypadków znajdują się na stronie tytułowej lub kartach ochronnych, rzadziej na ostatnich lub środkowych kartach. W pierwszym etapie określonym harmonogramem wprowadzono tysiąc rekordów. Dotychczas odnaleziono książki będące niegdyś własnością 38 klasztorów. Szczegółowe proveniencje przedstawia tabela 1.

Po wprowadzeniu do bazy wykonuje się fotografię strony tytułowej każdej z książek oraz dodatkowe zdjęcia dokumentujące przebieg prac. Na rycinach prezentujemy grzbiety książek należących do różnych bibliotek klasztornych (ryc. 1–4) oraz sposób nadawania sygnatur (ryc. 5).

Księgozbiór jest dość zróżnicowany pod każdym względem. Znajdują się w nim książki wydane w różnych oficynach europejskich. Większość to dzieła pisane w języku łacińskim lub polskim, zdarzają się także książki w języku włoskim, hiszpańskim, francuskim lub niemieckim.

* Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2016. Scientific work financed by the Ministry of Science and Higher Education under the name of the “National Programme for the Development of Humanities” in the years 2012–2016.

1 W. WÓJCIK, *Włączenie zbiorów poklasztornych do Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1, 1959/1960, s. 50–65.

Tabela 1. Woluminy z bibliotek po skasowanych klasztorach w zbiorach Biblioteki Diecezjalnej w Sandomierzu zidentyfikowane w pierwszym etapie prac inwentaryzacyjnych

Lp.	Klasztor	Zakon	Liczba ksiązek
1	Sieciechów	benedyktyni	2
2	Święty Krzyż	benedyktyni	2
3	Sandomierz	benedyktynki	52
4	Karczówka	bernardyni	1
5	Kazanów	bernardyni	13
6	Kraków-Stradom	bernardyni	1
7	Opatów	bernardyni	28
8	Radom	bernardyni	27
9	Koprzywnica	cystersi	1
10	Wąchock	cystersi	3
11	Janów	dominikanie	1
12	Sandomierz	dominikanie, klasztor i kościół św. Jakuba	56
13	Sandomierz	dominikanie, klasztor i kościół św. Marii Magdaleny	1
14	Studziana	filipini (oratorianie)	107
15	Pilica	franciszkanie	1
16	Smardzewice	franciszkanie	5
17	Warszawa	franciszkanie	1
18	Zawichost	franciszkanie	1
19	Krosno	jezuici	2
20	Lublin	jezuici	2
21	Sandomierz	jezuici	8
22	Rytwiany	kameduli	1
23	Lwów	kapucyni	3
24	Ostróg	kapucyni	3
25	Wiśnicz	karmelici boski	1
26	Kraków	karmelici boski, klasztor i kościół św. św. Michała i Józefa	1
27	Bogoria	markowie (kanonicy regularni od pokuty)	3
28	Nowy Sącz	norbertanie	2
29	Oporów	paulini	1
30	Radom	pijarzy	341
31	Wareż	pijarzy	1
32	Warszawa	pijarzy	4
33	Złoczów	pijarzy	1
34	Chełm	reformaci	3
35	Kryłów	reformaci	1
36	Lublin	reformaci	45
37	Sandomierz	reformaci	145
38	Solec	reformaci	129
Łącznie			1000

Ryc. 1. Wybrane charakterystyczne grzbiety książek należących do biblioteki kolegium pijarów w Radomiu. Fot. D. REJMAN

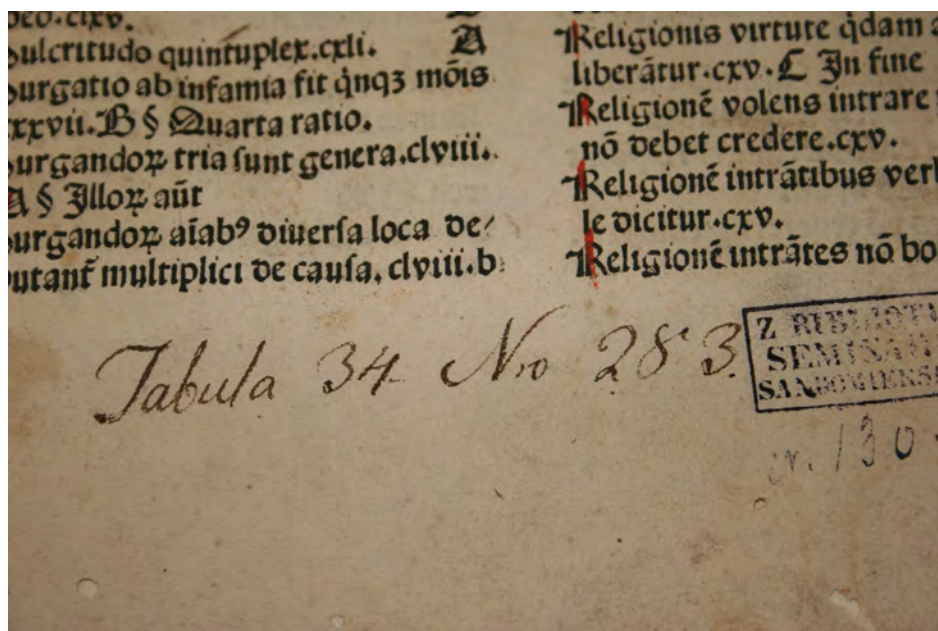
Ryc. 2. Wybrane charakterystyczne grzbiety książek należących do biblioteki klasztoru dominikanów św. Jakuba w Sandomierzu. Fot. D. REJMAN

Ryc. 3. Wybrane charakterystyczne grzbiety książek należących do biblioteki klasztoru reformatów w Solcu. Fot. M. KOPEĆ

Ryc. 4. Wybrane charakterystyczne grzbiety książek należących do biblioteki kongregacji filipinów w Studziannej. Fot. M. KOPEĆ

Ryc. 5. Sposób nadawania sygnatur książek z biblioteki kongregacji filipinów w Studzianej. Fot. D. REJMAN

Dominują książki z zakresu teologii i filozofii, dość liczne są słowniki. Z książek w języku polskim najliczniej występują kazania, rozważania, reguły zakonne i żywoty świętych. Stan zachowania również jest zróżnicowany, wszystkie książki natomiast wymagają przeprowadzenia pilnej dezynfekcji i dezynsekcji.